

Органічне птахівництво: ОСНОВНІ ВИМОГИ

В Україні останнім часом зростає зацікавленість органічною продукцією. У Європейському Союзі органічне виробництво успішно розвивається вже більше 10 років. Обумовлено це не лише бажанням європейців споживати натуральні продукти, а й піклуванням про добробут тварин, умови утримання яких повинні бути наближені до природних. Органічну продукцію птахівництва в ЄС виробляють відповідно до Постанови Комісії (ЄС) № 889/2008 від 5 вересня 2008 р.

Наразі в Україні створено фермерські господарства, які постачають на ринок органічну продукцію птахівництва. Органічне виробництво регламентовано і законодавчо. Так, постановою Кабінету Міністрів України (№ 970) від 23 жовтня 2019 року затверджено "Порядок (детальні правила) органічного виробництва та обігу органічної продукції". Вважаємо за доцільне навести окремі підрозділи і пункти з даної постанови, які безпосередньо стосуються птахівництва. Так, у додаткових вимогах до органічного птахівництва передбачено такі пункти (81-90):

- Птицю забороняється утримувати в клітках.
- Птиця повинна мати доступ до вигульних майданчиків не менше ніж протягом однієї третини життя.
- Вигульні майданчики для птиці повинні бути переважно вкритими рослинністю, мати захисні споруди та забезпечувати птиці доступ до корму і води.
- Якщо птиця утримується без доступу до вигульних майданчиків у зв'язку з обмеженнями, пов'язаними із захистом здоров'я людей та тварин, вона повинна мати постійний доступ до достатньої кількості грубого корму і відповідного матеріалу, що забезпечував би її поведінкові потреби.
- Водоплавна птиця завжди, якщо дозволяють погодні та ветеринарно-санітарні вимоги, повинна мати доступ до річки, струмка, ставка, озера або басейна з метою задоволення відповідних видоспецифічних потреб і забезпечення належного утримання.

Приміщення для утримання всіх видів птиці повинні відповідати таким вимогам:

1. не менше однієї третини площі підлоги повинна бути суцільною (без щілин і решіток), вкритою підстилкою, зокрема соломою, стружкою, піском та/або торфом;
2. у приміщеннях, в яких утримуються кури яєчних порід, необхідно забезпечити можливість прибирання пташиного посліду;
3. сідала та гнізда повинні бути такого розміру та у такій кількості, що відповідає масі та кількості птиці, як зазначено у додатку 1;
4. отвори для входу / виходу повинні бути достатнього розміру для безперешкодного переміщення птиці, загальна ширина отворів для входу / виходу повинна становити не менше ніж 4 метри на кожні 100 кв. метрів площі приміщення, в якому утримується птиця;

5. у кожному приміщенні, в якому утримується птиця, можна утримувати не більше:
 - 4800 курчат;
 - 3000 курей яєчних порід;
 - 5200 цесарок;
 - 4000 мускусних або пекінських качок чи 3200 мускусних або пекінських качурів чи качок інших порід;
 - 2500 півнів, гусей або індиків;
 6. загальна корисна площа приміщення, в якому утримується птиця, що вирощується для виробництва м'яса, в окремій потужності не повинна перевищувати 1600 кв. метрів;
 7. конструкція приміщення, в якому утримується птиця, повинна забезпечувати безперешкодний доступ птиці до вигульних майданчиків.
- У приміщенні для утримання птиці додатково може застосовуватися штучне освітлення з метою забезпечення не більше 16 годин світлового дня на добу з безперервним періодом нічного відпочинку без штучного освітлення тривалістю не менше восьми годин.
 - Птиця повинна вирощуватися до досягнення нею встановленого мінімального віку або належати до порід, що повільно ростуть. Забороняється використання інтенсивних методів вирощування.
 - Якщо в господарстві не використовуються породи, що повільно ростуть, встановлюється такий мінімальний вік птиці під час забою:
 - для курчат – 81 день;
 - для півнів – 150 днів;
 - для качок пекінської породи – 49 днів;
 - для мускусних качок – 70 днів;
 - для мускусних качурів – 84 дні;
 - для крижнів – 92 дні;
 - для цесарок – 94 дні;
 - для індиків і гусей – 140 днів;
 - для індичок – 100 днів.
 - Грубі, зелені або сухі корми повинні додаватися до щоденного раціону птиці.

- Приміщення повинні звільнятися від тварин між кожними партіями вирощуваної птиці. В цей час необхідно проводити очищення та дезінфекцію приміщень і обладнання. Після завершення вирощування кожної партії птиці вигульні майданчики слід залишати порожніми, щоб дозволити рослинності відновитися. З метою підтвердження дотримання цих вимог оператор веде документальний облік всіх операцій.

Такі вимоги не стосуються випадків, коли птиця не вирощується партіями, не утримується у приміщеннях і вільно ходить протягом дня.

У детальних правилах Порядку виробництва органічних кормів вказано (п. 225-229):

- Кормові матеріали, кормові добавки та інгредієнти, що використовуються у виробництві кормів, а також будь-які методи переробки повинні застосовуватися на засадах належної виробничої практики.
- Оператори, які займаються виробництвом та/або зберіганням кормів, мають запроваджувати та актуалізувати процедури, що базуються на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР).
- Виробництво органічних кормів із застосуванням процедур, зазначених у пункті 226 цього Порядку, повинне гарантувати відповідність цьому Порядку.
- Вимогами до виробництва органічних кормів є:
 - виробництво кормів з органічної сировини, крім випадків, коли на ринку відсутні такі органічні кормові матеріали. При цьому сировина, що використовується у виробництві органічних кормів, не повинна містити одночасно один і той самий органічний і неорганічний інгредієнт;
 - кормові матеріали, що використовуються в органічному виробництві, не можуть оброблятися синтетичними розчинниками;
 - зведення до мінімуму використання кормових добавок та допоміжних засобів, крім випадків, коли це необ-

хідно для технологічних або зоотехнічних потреб чи для конкретних цілей гфодівлі;

- використання переважно біологічних, механічних і фізичних методів виробництва;
 - вміст у кормі не більше одного інгредієнта сільськогосподарського походження, виробленого у перехідний період;
 - ведення обліку та документування всіх технологічних процесів з виробництва кормів;
 - застосування необхідних заходів для забезпечення ідентифікації та простежуваності кожної партії кормів і запобігання змішуванню або підміні неорганічними кормовими матеріалами.
- Якщо неорганічна продукція виробляється або зберігається на тій самій потужності що і органічна, оператор повинен виконувати процедури, передбачені пунктом 220 цього Порядку.

У додатку 1 до Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції вказано площу приміщень та відкритих майданчиків для утримання птиці.

У додатку 2 до Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції вказано максимальну кількість птиці на 1 га сільськогосподарських угідь: птиця на відгодівлі – 580, кури яєчних порід – 230 голів.

Слід відмітити, що після прийняття даного порядку органічного виробництва та обігу органічної продукції деякі постанови цього спрямування, які були прийняті у 2015-2016 рр., втратили чинність.

Отже, сподіваємось, що нова Постанова є черговим кроком до збільшення виробництва органічної продукції птахівництва в Україні. ■

М.Д. Кучерук,

кандидат ветеринарних наук, доцент,

Національний університет біоресурсів і природокористування України,

E-mail: kucheruk_md@nubip.edu.ua

Приміщення для утримання птиці та вигульні майданчики

Найменування	Площа приміщень			Площа майданчиків, м²/гол.
	кількість голів на 1 м²	розмір сідала, см/гол.	кількість голів на гніздо	
Кури яєчних порід	6	18	7 (у разі спільного гнізда – 120 см²/гол.	4
Птиця на відгодівлі у стаціонарних приміщеннях:				
цесарки	10 та не більше 21 кг живої маси на 1 м²	20	–	4
бройлери		–		4
качки		–		4,5
індики		–		10
гуси		–		15
Птиця на відгодівлі у пересувних приміщеннях				
	16 (площа підлоги не більше 150 м²) та не більше 30 кг живої маси на 1 м²	–	–	2,5